

Farklı Meslek Gruplarından Bireylerin Meslek-Şiddet İlişkisi ve Aile İçi Şiddete Bakışı

Views of Individuals in Different Occupations to Professional-Violence Relations and Domestic Violence

Fatma TEZEL ŞAHİN

Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Ankara, Türkiye

Arzu ÖZYÜREK

Karabük Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Karabük, Türkiye

Mustafa ADIBATMAZ

Karabük Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri MYO, Karabük, Türkiye

Makale Geliş Tarihi: 22.12.2014

Yayına Kabul Tarihi: 17.06.2016

Özet

Bu çalışmada, farklı meslek gruplarından bireylerin meslek-şiddet ilişkisi ve aile içi şiddete yönelik bakış açılarının incelenmesi amaçlanmıştır. Çalışma grubunu 22 sağlık çalışanı, 28 emniyet görevlisi ve 21 akademisyen (n=71) oluşturmuştur. Verilerin toplanmasında yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Nicel verilerde yüzde ve frekans dağılımları belirlenmiş, nitel veriler içerik analizi yöntemi ile analiz edilmiştir. Sonuç olarak; katılımcıların büyük çoğunluğunun güvenlik alanında çalışanların şiddete daha meyilli olduğu, mesleğin aile içi şiddete orta veya çok yüksek düzeyde etkisi olduğu görüşünde oldukları, mesleğin öncelikle sözel şiddet olmak üzere sırasıyla fiziksel, ekonomik ve duygusal şiddet üzerinde etkili olduğu görüşünde oldukları belirlenmiştir.

Anahtar sözcükler: Şiddet; Şiddet-Meslek İlişkisi; Aile İçi Şiddet.

Abstract

In this study, it is aimed to analyse the views of individuals in different occupations to professional-violence relations and domestic violence. Target population of the study has been composed of 71 persons. Data has been collected with the semi-structured interview form. Percentage and frequency distributions of the quantitative data have been constructed and qualitative data have been analysed using content analysis method. As a result, it has been determined that participants have the opinion that law enforcement officials are prone to violence; that occupation has either medium or high level effect on domestic violence; that occupation has an effect primarily on verbal violence, and then physically, economical violence, emotional violence respectively.

Keywords: Violence; Professional-Violence Relations; Domestic Violence.

1. Giriş

Şiddet, Dünya Sağlık Örgütü tarafından “Fiziksel güç ya da kuvvetin, amaçlı bir şekilde kendine, başkasına, bir gruba ya da topluluğa karşı fiziksel zarara ya da fiziksel zararlarla sonuçlanma ihtimalini artırmasına, psikolojik zarara, ölüme, gelişim sorunlarına ya da yoksunluğa neden olacak şekilde tehdit edici biçimde ya da gerçekten kullanılmasıdır” şeklinde tanımlanmaktadır (WHO, 2002). Türk Dil Kurumu Terimler Sözlüğünde ise, “Karşıt görüşte olanlara, inandırma veya uzlaştırma yerine, kaba kuvvet kullanma” olarak tanımlandığı görülmektedir (www.tdk.gov.tr, 2014). Şiddet olgusunda, bireyler arası ilişkilerde birbirini anlamak, çözüm üretmek, ikna etmek ve anlaşmak yerine dayatmacı bir tutum sergilenmektedir (Özerkmen, 2012). Yaşamın hemen hemen her alanında karşılaşılan şiddet, giderek artan ve insanların hayatını, fiziksel ve ruhsal sağlığını, huzurunu ve mutluluğunu etkileyen gizli bir tehlike olarak varlığını sürdürmeye devam etmektedir. Yılda 1,6 milyondan fazla insanın şiddet yüzünden hayatını kaybettiği düşünüldüğünde bu tehlikenin büyüklüğü daha iyi kavranabilir (WHO, 2002).

Aile içi şiddet ise, meydana getirdiği sosyal ve hukuki sonuçları itibarıyla insanlığın karşı karşıya olduğu ciddi bir sorundur (Özgentürk, Karğın ve Baltacı, 20126). Genel olarak “aile içinde bir bireyin hayatının, bedeninin, psikolojik bütünlüğünün ya da özgürlüğünün güç ya da zor kullanılarak tehlikeye uğratılması” şeklinde tanımlanabilen aile içi şiddet, çoğunlukla erkek tarafından kadına uygulanan şiddet şeklinde görülmektedir (Stewart & Robinson, 1998). Kadınların aile içinde yaşadığı şiddet; 1) Yetersiz fiziksel ve duygusal ilgi demek olan ihmal, 2) Anlayış, sevgi ve sempati görememe demek olan duygusal-psikolojik şiddet, 3) Tehdit, aşağılama, küçümseme, sindirme, bezdirmeden oluşan sözel şiddet, 4) İtip kakma, tokatlama, yaralama, dövme, yakma gibi davranışlardan meydana gelen fiziksel şiddet, 5) Fiziksel şiddetin bir üst boyutu olan ensest, tecavüz ve fahişeliğe zorlanma gibi çeşitleri bulunan cinsel şiddet olarak çeşitli şekillerde sınıflandırılmaktadır (Yıldırım, 1998). Aile içi şiddet denince akla ilk gelen fiziksel şiddet olmaktadır. Oysa özellikle kadınlara uygulanan şiddet, sanıldığı aksine sadece tokat, tekme, yumruk gibi fiziksel şiddet türleriyle sınırlı kalmamaktadır. Fiziksel şiddetin yanı sıra duygusal şiddet, sözel şiddet, ekonomik şiddet ve cinsel şiddet eşler arası ya da çocuğa karşı olan şiddet biçimleridir (Aile Araştırma Kurumu, 1998).

Birçok toplumda, aile içi şiddet fiziksel seviyede ise kriminal bir suç olarak değerlendirilmektedir (WHO, 2002). Dünya genelinden 35 ülkede yapılan bir incelemede, kadınlara uygulanan şiddetin en yaygın olduğu ülkelerin Nikaragua ve Papua Yeni Gine olduğu, en az uygulandığı ülkelerin ise Paraguay ve Filipinler olduğu belirlenmiştir. İspanya’da görülen kadınların %12,9’u son bir yılda eşlerinden fiziksel şiddet gördüklerini, %16,2’si de eşleri tarafından cinsel istismara maruz kaldıklarını belirtmişlerdir. İsveç’te fiziksel şiddete maruz kalma oranının kadının yaşına göre %8 ile %20 arasında değişiklik gösterdiği saptanmıştır (Krahé, Bieneck & Möller, 2005). Japonya’da yapılan bir araştırma kadınların %10’undan azının sadece fiziksel şiddete maruz kaldığını, %57’sinin hem fiziksel hem psikolojik hem de cinsel istismara uğradığını göstermiştir (Yoshihama & Sorenson, 1994). Amerika Birleşik Devletleri’nde mahkemeye intikal etmiş aile içi şiddet eylemlerinin %95’inin kadınlara karşı olduğu görülmektedir. Aile içi şiddet gören %35 oranında erkek olmasına rağmen büyük bir çoğunluğunun şikâyetinde

bulunmadığı, İngiltere’de bu rakamın %16,6 olduğu dikkat çekmektedir. Kadınların %17,6’sının hayatlarının bir döneminde tecavüze uğramış veya tecavüz girişimi kurbanı oldukları saptanmıştır. Yapılan bir anket çalışmasında, kadınların %21,6’sı tecavüze uğradığında 12 yaşından daha küçük, %32,4’ü ise 12-17 yaşları arasında olduklarını belirtmişlerdir. Kadına karşı şiddetle ilgili veriler, tıbbi servislere yapılan başvurularla sınırlı bulunmaktadır (Tjaden & Thoennes, 2000). Avrupa Birliği’nde 1992’de yapılan araştırmaya göre ise, her dört kadından biri hayatları süresince en az bir kez aile içi şiddetle karşılaşmıştı ifade etmiştir. Türkiye’de, Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu (1995) aile içi şiddete uğrayanların %80’inin yapacak fazla bir şey olmadığına inandığına dikkat çekmiştir. İlkaracan (2000), Türkiye’nin doğu ve güneydoğusundaki kadınların %50,8’sinin rızaları olmadan evlendirildiğini belirlemiştir (Akt.: Çoban, 2012).

Aile içi şiddet çok yönlü bir olgu olup şiddete sebep olabilecek çok sayıda etken bulunmaktadır. Şiddete neden olan durumlar incelendiğinde, belli bazı risk etmenleri dikkat çekmektedir. Bunlar; çocukluk çağında aile içi şiddete maruz kalma ve tanık olma, yaşanan toplumun sosyo ekonomik ve kültürel özellikleri, eşler arasında güç dengesizliği ve yaş farkı, aile veya yakın çevreden görülen destek, sosyal bağların zayıf veya güçlü olması, din ve evli çiftlerin çatışma çözmede etkili başa çıkma yöntemlerini kullanmamaları, psikolojik durum olarak sayılabilir (Page ve İnce, 2008; Şenol ve Yıldız, 2013). Sosyal Öğrenme Teorisi, aile içi şiddetin nedenlerini açıklamaya çalışanların en çok başvurduğu teoriler arasında yer almaktadır. Bandura’ya göre duygusal tepkiler ve inançlar, doğrudan deneyim ve gözlem yoluyla öğrenilir. Bu teoriye göre, insanlar küçük yaşlarda öğrendikleri ya da şahit oldukları her davranış gibi şiddet içeren davranışları da öğrenmekte, onları taklit etmektedirler. Öğrenilen bu şiddet içeren davranışlar çocukluk dönemi boyunca pekiştirilmekte, ergenlik ve yetişkinlik döneminde de taklit edilmektedir. Böylece, tutumlar bizzat şiddete maruz kalmanın yanı sıra kişisel şiddet deneyimleriyle de şekillenebilmektedir (Akt.: Davidson & Canivez, 2012). Sosyal psikoloji alanında yapılmış bazı araştırmalar, modeli örnek almanın saldırganlık davranışının öğrenilmesinde etkili olduğu, belli bir durumda öğrenilmiş saldırganlık davranışının, başka durumlara da genellenebileceğini göstermiştir (Emanetoğlu, 2006). Saldırganlığın sosyal belirleyicileri yanında engellenme, doğrudan tahrik edilme, saldırganlık gösteren örneklerle maruz kalma gibi ruhsal belirleyicileri, hava kirliliği, gürültü, kalabalık gibi çevresel belirleyicileri ve artmış fizyolojik uyarılma, cinsel uyarılma, ağrı, cinsiyet ve hormonlar, ilaçlar ve diğer maddeler, anatomik ve biyokimyasal nedenler gibi durumsal belirleyicileri de bulunmaktadır (Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu, 1998). Bandura’ya göre, kızgınlık ve şiddet tüm toplumlar için önemli bir sosyal problemdir. En küçük bir kızgınlık ve şiddet dahi çok önemli sonuçlar doğurabilmektedir (Özgentürk, Kargın ve Baltacı, 2012).

İnsanın neden saldırganlık gösterdiğini belirlemek oldukça zordur. Şiddetle baş edebilmenin ilk koşulu, insanların hangi durumlarda saldırganlık ve öfkelerini boşalttığını veya bu güçlerini nasıl kontrol edebildiğini anlamaktır. Şiddet en çok bir kültürel ortamın dizisinde ve çeşitli sosyal durumlar içinde incelendiğinde anlaşılabilir. Bir şeyle savaşmanın ilk koşulu onu iyi tanımadır (Özaltın, 2001). Bu nedenle bu çalışmada, farklı meslek gruplarından bireylerin meslek-şiddet ilişkisi ve aile içi şiddete yönelik bakış açılarının incelenmesi amaçlanmıştır.

2. Yöntem

Eğitim, sağlık ve emniyet çalışanlarının aile içi şiddete bakış açılarını belirlemek amacıyla yapılan bu araştırma, nitel bir çalışmadır. Nitel araştırmalarda derinlemesine ve bütüncül bir anlayış kazanmak üzere gözlem, görüşme ve doküman toplama gibi veri toplama tekniklerinden faydalanılmaktadır. Sorgulanan olgu hakkında gerekli anlayışı sağlayacak veriyi ortaya çıkarması, konu hakkındaki farklı bakış açılarını görmeyi ve zamanı etkili kullanmayı sağlaması (Glesne, 2012) sebebiyle bu araştırmada görüşme tekniğinden faydalanılmıştır. Nitel araştırma, sosyal olguları bağlı buldukları çevre içerisinde araştırmayı ve anlamayı ön plana alan bir yaklaşımdır. Araştırılan konuyu, ilgili kişilerin bakış açılarından görebilme ve bu bakış açılarını oluşturan sosyal yapıyı ve süreçleri ortaya koymaya imkân tanımaktadır (Yıldırım, 1999). Ayrıca kişilerin algılarını, tutumlarını ve araştırmaya konu olan sürecin daha iyi anlaşılmasına da katkı sağlamaktadır (Glesne, 2012).

Çalışma Grubu

Çalışma grubunun belirlenmesinde amaçlı örnekleme biçimlerinden kolay ulaşılabilir örnekleme seçimine gidilmiş, rastlantısal olarak kendilerine ulaşılan ve çalışmaya katılmaya gönüllü 22 sağlık, 28 emniyet görevlisi ve 21 akademisyen olmak üzere toplam 71 kişi çalışma grubunu oluşturmuştur. Çalışma grubunun %36,62'si kadın, %63,38'i erkek; %16,90'ı 20-30 yaş, %38,02'si 31-40 yaş, %31,00'i 41-50 yaş ve %14,08'i 51 ve üzeri yaş grubundadır. Katılımcıların %83,10'u evli, %16,90'ı bekâr; %59,15'i lisans ve %40,85'i doktora mezundur.

Veri Toplama Yöntemi ve Aracı

Veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından hazırlanan ve yarı yapılandırılmış soruların yer aldığı görüşme formu kullanılmıştır. Görüşme formunda kişisel bilgiler, meslek ve aile içi şiddete ilişkin görüşme soruları yer almaktadır. Çalışmanın amaçları doğrultusunda hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu, kapsam geçerliğinin sağlanması için üç alan uzmanının görüşüne sunulmuştur. Uzmanların "Sorular açık mı? Uygun mu? Başka ne gibi sorular sorulabilir?" gibi kriterler belirlenerek görüşleri alınmıştır. Uzmanların görüşü doğrultusunda görüşme formu düzenlenmiştir. Görüşler doğrultusunda düzeltmeler yapıldıktan sonra üç yetişkinle ön görüşme yapılarak görüşme formuna son şekli verilmiştir. Görüşmeler bireysel olarak yapılmış, katılımcıların sorulara verdikleri yanıtlar yazılı olarak form üzerine kaydedilmiştir.

Verilerin Analizi

Görüşmeler sonucu elde edilen verilerin analizinde gözlem formunun ilk kısmına ait kodlar bilgisayar ortamına kaydedilmiştir. Bu kodların analizinde SPSS programından faydalanılarak frekans ve yüzdeler belirlenmiştir. Görüşmeciler tarafından oluşan gözlem formunun ikinci kısmına ait verilerin içerik analizi yapılmış ve buna göre kategoriler oluşturulmuştur. Katılımcıların görüşlerinden doğrudan alıntılara yer verilmiştir. Yıldırım ve Şimşek'in (2006) de belirttiği gibi nitel çalışmalarda, araştırmaya katılan bireylerin görüşlerini çarpıcı bir biçimde yansıtmak amacıyla doğrudan alıntılara sık sık yer vermenin önemli olduğu düşünülmektedir.

3. Bulgular

Tablo 1’de katılımcıların meslek ve şiddet ilişkisine yönelik sorulara verdikleri cevapların, Tablo 2’de aile içi şiddete bakışlarına ilişkin görüşlerinin dağılımı yer almaktadır.

Tablo 1. Katılımcıların Meslek ve Şiddet İlişkisine Yönelik Görüşleri

	Sağlık Çalışanı		Emniyet Görevlisi		Akademisyen		Toplam	
	n	%	n	%	n	%	n	%
Mesleğinden memnuniyet								
Memnun	18	81,82	24	85,71	21	100,0	63	88,73
Memnun değil	4	18,18	4	14,29	-	-	8	11,27
Mesleğinin strese neden olma düzeyi								
Hafif/orta	10	45,45	2	7,14	11	52,38	23	32,39
Yüksek	10	45,45	12	42,86	5	23,81	27	38,03
Çok yüksek	2	9,10	14	50,00	5	23,81	21	29,58
Şiddete daha meyilli olan meslek çalışanları								
Güvenlik	9	40,90	16	57,14	14	66,67	39	54,93
Gündelik	5	22,73	9	32,15	2	9,52	16	22,53
Serbest	5	22,73	1	3,57	2	9,52	8	11,27
Diğer (Sağlık, Eğt.Sanayi vb.)	3	13,64	2	7,14	3	14,29	8	11,27
Mesleğin aile içi şiddete etkisi								
Yok	3	13,64	5	17,86	4	19,05	12	16,90
Orta düzeyde	15	68,18	17	60,71	11	52,38	43	60,56
Çok yüksek	4	18,18	6	21,43	6	28,57	16	22,54
Mesleğin en etkili olduğu şiddet türü								
Sözel şiddet	8	36,36	11	39,29	9	42,86	28	39,44
Fiziksel şiddet	7	31,82	10	35,71	7	33,33	24	33,80
Ekonomik şiddet	3	13,64	5	17,86	2	9,52	10	14,08
Duygusal şiddet	4	18,18	2	7,14	3	14,29	9	12,68

Tablo 1’e göre, sağlık çalışanlarının %81,82’si, emniyet görevlilerinin %85,71’i, akademisyenlerin tamamı ve tüm çalışma grubunun %88,73’ü mesleğinden memnun olduklarını belirtmişlerdir. Mesleğin strese etkisini sağlık çalışanlarının %45,45’i yüksek ve %9,10’u çok yüksek düzeyde, emniyet görevlilerinin %42,86’sı yüksek ve %50,00’si çok yüksek düzeyde, akademisyenlerin %23,81’i yüksek ve %23,81’i çok yüksek düzeyde olarak belirtmişlerdir. Bu durumu bir sağlık çalışanı “*Mesleğimiz insan sağlığı olunca en ufak bir yanlış yapma ihtimali dahi bizi strese sokmaya yetiyor*” ve bir polis memuru “*Bizim meslekte stres olmazsa olmazdır hocam*” şeklinde ifade etmiştir. Sağlık çalışanlarının %40,90’ı, emniyet görevlilerinin %57,14’ü ve akademisyenlerin %66,67’si güvenlik alanında çalışan bireylerin şiddete daha meyilli olabileceklerini belirtmişlerdir. Katılımcıların çoğunluğu “*Asker, polis gibi meslekte çalışanlar ast-üst ilişkisi nedeniyle daha stresliler ve bu durumu eve yansıtılmaları daha muhtemel*” ve bir kısım “*Ekonomik geliri az olduğu için, gündelik çalışanlar şiddete daha meyillidirler bence*” şeklinde görüşlerini belirtmişlerdir. Mesleğin aile içi şiddete etkisiyle ilgili ola-

rak sağlık çalışanlarının %68,18'i orta ve %18,18'i çok yüksek düzeyde, emniyet görevlilerinin %60,71'i orta ve %21,43'ü çok yüksek düzeyde, akademisyenlerin %52,38'i orta ve %28,57'si çok yüksek düzeyde, tüm çalışma grubunun %60,56'sı orta düzeyde ve %22,54'ü çok yüksek düzeyde etkili olduğunu belirtmişlerdir. Mesleğin aile içi şiddete etkisi olmadığını düşünen bir katılımcı "Şiddet kişinin bireysel özelliklerinden kaynaklanır, meslekle alakası yok denecek kadar azdır." ve mesleğin aile içi şiddete etkisinin çok yüksek olduğunu düşünen bir katılımcı "*Hafta içi gece yarısına kadar mesai yapmışın, tam hafta sonu pikniğe gideceksin, rahatlayacaksın amir arıyor nöbete gelin diyor. Bu seferde evde hanım sorun yaratıyor. Bir o, bir de amir insanı delirtmeye yetiyor. Ondan sonra, al sana kavga gürültü.*" şeklinde görüşlerini dile getirmişlerdir. Mesleğin en etkili olduğu şiddet türüne ilişkin soruya sağlık çalışanlarının %36,36'sı, emniyet görevlilerinin %39,29'u ve akademisyenlerin %42,86'sı sözel şiddet cevabı vermişler ve bunu fiziksel şiddet izlemiştir. Bu soruya çalışma grubunun %39,44'ü sözel şiddet, %33,80'i fiziksel şiddet, %14,08'i ekonomik şiddet ve %12,68'i duygusal şiddet cevabı vermişlerdir. Katılımcılardan biri "Ülkemizde hakaret şiddetten sayılmaz ama en sık rastlanan şiddet türüdür bence" diyerek mesleğin sözel şiddet üzerinde ve bir başkası "*Kişinin mesleki geliri düşükse ister istemez ekonomik yaptırım da yapar eşine*" diyerek ekonomik şiddet üzerine etkisini vurgulamıştır.

Tablo 2. Katılımcıların Aile İçi Şiddete Bakışlarına İlişkin Görüşleri

Aile içinde	Sağlık Çalışanı		Emniyet Görevlisi		Akademisyen		Toplam	
	n	%	n	%	n	%	n	%
En önemli şiddet nedeni								
Gelir düzeyi	9	40,91	15	53,57	4	19,05	28	39,44
Ailedeki diğer bireyler/çevre	3	13,65	1	3,57	2	9,52	6	8,45
Karı-koca arası iletişim sorunları	1	4,54	1	3,57	5	23,81	7	9,85
Karı-koca kültürel ve ahlaki farklar	1	4,54	1	3,57	4	19,05	6	8,45
Meslek	-	-	1	3,57	2	9,52	3	4,23
Öğrenim durumu	1	4,54	3	10,72	-	-	4	5,63
Diğer (Birden fazla ifade)	7	31,82	6	21,43	4	19,05	17	23,95
En fazla görülen şiddet türü								
Sözel şiddet (hakaret, bağırma, vb.)	13	59,09	11	39,28	13	61,91	37	52,11
Fiziksel şiddet (vurma, sarsma, vb.)	5	22,73	13	46,43	2	9,52	20	28,17
Duygusal şiddet (aşağılama, korkutma, vb.)	4	18,18	4	14,29	6	28,57	14	19,72
Bireye/aileye daha fazla zarar veren şiddet türü								
Fiziksel şiddet (vurma, sarsma, vb.)	15	68,18	15	53,57	5	23,81	35	49,29
Duygusal şiddet (aşağılama, korkutma, vb.)	3	13,64	5	17,85	5	23,81	13	18,31
Cinsel şiddet (sözel taciz, vb.)	1	4,54	3	10,72	6	28,57	10	14,09
Sözel şiddet (hakaret, bağırma, vb.)	1	4,54	3	10,72	3	14,29	7	9,86
Ekonomik şiddet	2	9,10	2	7,14	2	9,52	6	8,45
Şiddeti daha çok uygulayan								
Erkek	21	95,46	27	96,43	21	100	69	97,18
Çocuklar-kadın	1	4,54	1	3,57	-	-	2	2,82
En çok şiddet gören								
Kadın	20	90,90	23	82,14	15	71,43	58	81,69
Çocuklar	2	9,10	5	17,86	6	28,57	13	18,31
Şiddette en çok zarar gören								
Çocuklar	16	72,73	24	85,71	18	85,71	58	81,69
Kadın	6	27,27	4	14,29	3	14,29	13	18,31
Şiddette, aile bireyleri arasında en çok hissedilen duygu								
Sevgisizlik ve saygısızlık	4	18,18	3	10,72	5	23,81	12	16,90
Kin ve nefret	6	27,27	3	10,72	3	14,29	12	16,90
Mutsuzluk	2	9,10	6	21,42	3	14,29	11	15,50
Güvensizlik	4	18,18	4	14,29	-	-	8	11,27
Korku	1	4,54	1	3,57	2	9,52	4	5,63
Diğer (Birden fazla ifade)	5	22,73	11	39,28	8	-	24	33,80
Şiddeti uygulayanda şiddetin, neden olduğu duygu								
Pişmanlık	7	31,81	11	39,28	6	28,57	24	33,80
Güçlü hissetme	7	31,81	6	21,42	6	28,57	19	26,76
Kin ve nefret	3	13,64	3	10,72	2	9,52	8	11,27
Mutsuzluk	2	9,10	3	10,72	3	14,29	8	11,27
Acımasızlık	2	9,10	2	7,14	3	14,29	7	9,86
Diğer (Birden fazla ifade)	1	4,54	3	10,72	1	4,76	5	7,04

Aile içinde	Sağlık Çalışanı	Emniyet Görevlisi	Akademisyen	Toplam
Şiddete müdahale edilme durumu ve zamanı				
Hemen/duyulur duyulmaz	12 54,54	18 64,28	15 71,43	45 63,38
Yardım istenince	5 22,73	5 17,86	4 19,05	14 19,72
Şikâyet olunca	5 22,73	2 7,14	2 9,52	9 12,68
Müdahale edilmemeli	- -	3 10,72	- -	3 4,22
Şiddeti önlemek için yapılacaklar				
Eğitim	21 95,46	19 67,85	18 85,71	58 81,69
Yasal düzenleme/cezai yaptırım	1 4,54	3 10,72	3 14,29	7 9,86
Eğitim ve yasal düz./cezai yaptırım	-	6 21,43	-	6 8,45

Tablo 2'ye göre, "Sizce aile içinde şiddete eğilim nedeni olan en önemli faktör nedir?" sorusuna sağlık çalışanlarının %40,91'i, emniyet görevlilerinin %53,57'si gelir düzeyi olduğunu belirtmişlerdir. Akademisyenlerin %23,81 ise ilk sırada karı koca arasındaki iletişim sorunlarını göstermişlerdir. Genel olarak çalışma grubunun %39,44'ü "Ailenin gelir düzeyinin düşükse doğal olarak stres ve sonunda şiddete neden oluyor." şeklinde gelir düzeyinin düşük olması sonucunda şiddete daha fazla eğilim olduğunu ifade etmişlerdir. Bunu ailedeki diğer bireyler veya çevre (%9,86) izlemiş, evdeki diğer bireylerin etkisini bir katılımcı "*Evde birlikte yaşanan kayınvalide filan varsa, karı koca daha hassas oluyorlar.*" şeklinde ifade etmiştir. Aile içi şiddetin nedenini iletişim sorunu olarak ifade eden katılımcılardan biri "*Konuşmayan bir toplumumuz biz, bundan dolayı da şiddet vakaları çok fazla.*" diyerek görüşünü dile getirmiştir. Katılımcıların %18,31'i ise yukarıda sıralanan nedenlerden birkaçının birlikte sebep olabileceğini belirtmişlerdir.

Aile içinde görülen şiddet türüne ilişkin olarak sağlık çalışanlarının %59,08'i, emniyet görevlilerinin %39,28'i, akademisyenlerin %61,91'i sözel şiddeti ilk sırada belirtmiştir. Genel olarak çalışma grubunun %52,11'i sözel şiddet, %28,17'si fiziksel şiddet ve %19,72'si duygusal şiddetin aile içinde daha fazla görüldüğünü belirtmişlerdir. Katılımcılardan biri "*Bağırma, yüksek sesle konuşmayı güç bilen bir toplumumuz biz*" diyerek sözel şiddetin, bir diğeri ise "*Atalarımız bile 'kadının sırtından sopayı... eksik etmeyeceksin' demiş. En fazla dayak görülmesi normal değil mi?*" şeklinde fiziksel şiddetin aile içinde daha fazla görüldüğünü vurgulamıştır. Çalışma grubundaki sağlık çalışanlarının %68,18'i, emniyet görevlilerinin %53,57'si fiziksel şiddetin, akademisyenlerin %28,57'si ise birinci sırada cinsel şiddetin aile kurumuna daha fazla zarar verdiğini belirtmişlerdir. Genel olarak çalışma grubunun %49,29'u fiziksel şiddetin, %18,31'i duygusal şiddetin, %14,09'u cinsel şiddetin, %9,86'sı sözel şiddetin ve %8,45'i ekonomik şiddetin bireye ve aile kurumuna daha fazla zarar verdiğini belirtmişlerdir. Katılımcılardan biri, aile içinde görülen şiddet türüne ilişkin olarak "*Tabii ki fiziksel şiddet*" ve aile kurumuna zarar veren şiddet türüyle ilgili soruya ise bir katılımcı "*Cinsel şiddet kişide travmatik etki yaratacağı için, bence en çok cinsel şiddet aile kurumuna zarar verir.*" şeklinde görüşlerini dile getirmişlerdir. Aile içinde görülen şiddet türleri arasında yer almamasına rağmen, cinsel şiddet ve ekonomik şiddetin bireye ve aile kurumuna zarar veren şiddet türleri arasında yer aldığı dikkat çekmiştir. Buna göre, katılımcıların cinsel ve ekonomik şiddetin aile içinde görülme olasılığını çok daha düşük düzeyde gördükleri söylenebilir.

Genel olarak çalışma grubundaki tüm meslek grubundan bireylerin aile içi şiddeti uygulayan kişinin daha çok erkekler (%97,18) olduğunu belirttikleri görülmüştür. Bunu katılımcılardan biri “*Tabii ki erkek. Ben bu yaşıma kadar kocasını döven kadın hiç görmedim.*” ve bir diğeri “*Şiddet uygulanmasına aslında kadının konuşmaları neden olur. Erkek uygular, ama bu kadından kaynaklanır.*” demiştir. Şiddet gören kişinin daha çok kim olduğu sorusuna genel olarak çalışma grubundaki bireylerin %81,69’u kadınlar olarak cevap vermişlerdir. Bir katılımcı “*Dünyanın her yerinde olduğu gibi tabii ki kadındır.*” Şeklinde görüşünü dile getirmiştir. Aile içinde kadınlardan sonra şiddet gören bireyin çocuklar olduğunu söyleyen katılımcıların oranı ise %18,31’dir. Yine, aile içi şiddetten en çok zarar gören veya mağdur olanların %81,69 oranında çocuklar olduğu ve bunu %18,31 oranında kadınların izlediği görüşünü bir katılımcı “*Karı-koca birbirini yer, ama olan çocuklara olur. Kadındaki kalp kırıklığı geçer belki, ama çocuğun şahit olduğu travma hiçbir zaman silinmez.*” Şeklinde ifade etmiştir.

Aile içi şiddetin aile bireyleri arasında en çok hangi duyguların hissedilmesine neden olabileceğine ilişkin soruya, sağlık çalışanları %27,27 ile ilk sırada kin ve nefret duygusu olarak belirtmişlerdir. Emniyet görevlileri %39,28 sevgisizlik ve saygısızlık, kin ve nefret, mutsuzluk ve korkuyu birlikte içeren cevap vermişler, akademisyenler ise %23,81 ile ilk sırada sevgisizlik ve saygısızlık olarak belirtmişlerdir. Genel olarak çalışma grubunun sevgisizlik ve saygısızlık, kin ve nefret, mutsuzluk, güvensizlik, korku gibi birçok olumsuz duyguları bir arada hissedebileceğini ifade ettikleri belirlenmiştir. Bu durumu bir katılımcı “*Şiddetin olduğu yerde sevgiden söz edemeyiz.*” ve bir başka katılımcı “*kin ve nefret olur bireyde kendine şiddet uygulayana nasıl güzel gözle baksın.*” Şeklinde ifade etmiştir. Şiddet uygulayan kişi açısından bakıldığında çalışma grubunun %33,80 pişmanlık ve %26,76 kendini güçlü hissetme duygusu yanında mutsuzluk, güvensizlik ve korku gibi olumsuz duyguların hissedebileceğini söylemiştir. Bu durumu polis memuru bir katılımcı “*Karakolda çok gördüm, karısı dayaktan şikâyete gelince pişman olup yalvaran kocaları.*” başka bir katılımcı “*Şiddete sığınan biri kendini güçlü hissetmek için yapar zaten bu eylemi.*” ve bir başka katılımcı “*Mutlu olan biri neden şiddete başvurur ki. Mutsuzluğunu şiddet yoluyla ifade ediyor.*” Şeklinde belirtmişlerdir.

Aile içi şiddete ne zaman müdahale edilmesi gerektiğine ilişkin soruya, sağlık çalışanlarının %54,54’ü, emniyet görevlilerinin %64,28’i ve akademisyenlerin %71,43’ü hemen müdahale edilmesi gerektiğini ifade etmişlerdir. Genel olarak çalışma grubunun %63,38’i hemen ya da duyulur duyulmaz, %19,72’si ancak yardım istendiğinde ve %12,68’i konuyla ilgili bir şikâyette bulunulduğunda müdahale edilmesi gerektiğini belirtmişlerdir. Katılımcıların %4,22’si ise, aile içi şiddete müdahale edilmesinin doğru olmadığı ve müdahale edilmemesi gerektiği görüşünde olduklarını belirtmişlerdir. Katılımcılardan biri “*Oldu ki komşunu duydun, evine gidip zili çalsan ne diyebilirsin ki? ‘Sana ne kardeşim, sen ne karışyorsun’ dese ne diyeceksin?’*” şeklinde duruma müdahaleyi nasıl yapacağı ile ilgili çaresizliğini dile getirmiştir.

Aile içi şiddetin önlenmesi için neler yapılabileceğini ilişkin olarak, sağlık çalışanlarının %95,46’sı, emniyet görevlilerinin %67,85’i, akademisyenlerin %85,71’i ve genel olarak çalışma grubunun %81,69’u eğitimin gerekli olduğunu belirtmişlerdir. Bu konuda katılımcıların büyük çoğunluğu “*Şiddeti engellemek için, insanları eğitmekten*

başka çaremiz yok.” ve “Çocukluktan, küçüklükten itibaren eğitim uygulanmalı” şeklinde, aile içi şiddetin önlenmesi konusunda yapılacak eğitimlerin çocukluktan itibaren ve belirli aralıklarla uygulanması görüşlerini dile getirmişlerdir. Cezai yaptırımın gerekliliğini vurgulayan katılımcılar “Devlet caydırıcı cezalar vermediği sürece bu tip vakalar sonlanmaz.” şeklinde şiddeti önlemenin bir yolunun da cezai yaptırımlar olduğunu ifade etmişlerdir.

Görüşme sonunda katılımcılara konuyla ilgili vurgulamak istediği bir nokta olup olmadığı sorulmuştur. Bununla ilgili olarak katılımcılar “Aile danışmanlığı çoğaltılmalı.”, “Cezalar caydırıcı olmalı.”, “Şiddete hayır, kadın her zaman haklıdır.”, “Toplum sağlığı merkezi eğitim konusunda daha etkin olabilir.”, “Şiddet tek taraflı bir olgu değildir. Tetikleyen etmenler göz önünde bulundurulmalı, medya duyarlı olmalı.” ve “Lobi çalışmaları gibi makro çalışmalar gerekiyor.” şeklinde görüşlerini bildirmişlerdir.

4. Tartışma ve Sonuç

Çalışma grubundaki bireylerin büyük çoğunluğu mesleklerinden memnun olduklarını belirtirler de hemen hemen tümü, mesleğin stres üzerinde etkili olduğu görüşündedirler. Çalışmada katılımcıların yarısından çoğu polis ve asker gibi güvenlik alanında çalışan kişilerin şiddete daha meyilli olabileceklerini, büyük bir çoğunluğu ise mesleğin orta veya çok yüksek düzeyde aile içi şiddete neden olabileceğini ve bu şiddet türünün ise sırasıyla sözel, fiziksel, ekonomik ve duygusal şiddet üzerinde etkili olabileceğini belirtmişlerdir. Aile içi şiddetin sebebi olarak, sıkıntının şiddete katkısı üzerinde vurgu yapan sosyo-psikolojik yaklaşıma göre işsizlik gibi baskılar ailede sıkıntıyı optimum seviyede tutmaktadır. Sorunları çözmeye başarısızlık durumu gerilime ya da aile içi şiddete yol açmaktadır (Aile Araştırma Kurumu, 1998).

Sağlık ve emniyet görevlileri, günün her saatinde görev yapan meslek grubunda yer almaktadır. Bu çalışmada, katılımcılardan bir grubu polis memurları oluşturmuştur. Polisliğin mesai saati ve vardiya belirsizlikleri, katı hiyerarşik yapı, şiddet eylemlerine maruz kalma ihtimali, aşırı zamana duyarlı görevler, amirlerle olan otoriter ve paramiliter iletişim şekilleri, yoğun tempo ve aşırı bürokrasi gibi kendine has yönetim ve organizasyonel özellikleri stresi besleyen bir çevre yaratılmaktadır (Cooper, Davidson & Robinson, 1982). Anderson ve arkadaşları (2002) polislik mesleğinin stres düzeyini “polislik dünyadaki en stresli işlerden birisidir” ifadesini kullanarak ifade etmişlerdir. Uluslararası Polis Yöneticileri Derneği tarafından yayınlanan bir raporda polislerde aile içi şiddet “Eylem ya da söylem olarak bir polisin eşi veya partnerini kendini koruma kastı olmaksızın şiddete maruz bırakması” olarak tanımlanmaktadır. Buna örnek olarak fiziksel yaralama ya da yaralama tehdidi, cinsel şiddet, fiziksel olarak mahrum bırakmalar, mağdurun malına zarar verme, sinsice ve rahatsızlık verecek şekilde takip etmeler, mahkemece verilen yaklaşıma kararına uymama, öldürme ya da öldürme tehditleri sayılabilir (IACP, 2003). Johnson (1991) 728 polis memuru ile yaptığı çalışmada, polislerin yaklaşık %40’ının bir aşamada kontrolü kaybettiklerini ve eşlerine karşı çok sert davranışlarını belirlemiştir. Polis aileleri ile yapılan başka bir çalışmada (Neidig vd., 1992) görüşülen 425 polis memurunun yaklaşık %40’ının eşlerine karşı fiziksel olarak itmekten silah kullanımına kadar farklı birçok şiddet eylemini gerçekleştirdiklerini kabul ettikleri görülmüştür.

Şiddet, günümüz toplumunun en önemli sorunlarından biridir. Çalışmada katılımcıların görüşlerine, aile içi şiddet nedeni olarak, en fazla gelir düzeyinin düşüklüğü, daha sonra ise aile çevresi, karı koca arasındaki iletişim sorunları ile kültürel ve ahlaki farklar, eşlerin mesleği ve öğrenim durumunun etkili olduğu belirlenmiştir. Güler, Tel ve Tuncay (2005), kadının aile içinde yaşanan şiddete bakışı ile ilgili yaptıkları çalışmada, kadınların %58,8'i aile içi şiddeti artıran en önemli neden olarak ekonomik yetersizliği göstermişlerdir. Bunları sırasıyla anlaşmazlık, alkol kullanımı, öfke, kıskançlık, sevgisizlik ve kumar izlemiştir. Yaman Efe ve Ayaz (2010), yaptıkları çalışmada kadınların %28,6'sının şiddetin nedenini erkeklerin sözünü dinlememek olarak belirttikleri bulunmuştur. Yine kadınların %43,2'sinin eşe ihanet durumunda şiddeti haklı gördükleri ve %25,9'unun eğitimin şiddeti engelleyebileceğini düşündüğü belirlenmiştir. Frias-Armenta (2002), Meksikalı kadınlar üzerinde yaptığı bir çalışmada, kadınların çocuklarına karşı cezai davranışlar uygulamasının nedeninin kendi maruz kaldıkları davranışsal ve psikolojik kötü uygulamaların uzun süreli bir etkisi ile olduğunu belirlemiştir. Türkiye'de kadın sığınma evlerinde yapılan bir çalışmada, şiddet gören kadınların tamamına yakının çocukken de şiddet gördüğü ve sonradan kendi çocuklarını dövdüğü saptanmıştır (Vahip ve Doğan Aşşargil, 2006). Çocukların yaklaşık %90'ı şiddetin annelerine yönelik olduğunun farkındadırlar. Her yıl yaklaşık 33 milyon çocuk, aile içi şiddete tanık olmaktadır. Veriler, anne istismarına şahit olan kız çocuklarının istismarı daha iyi tolere ettiklerini göstermektedir (Yanikkerem ve Arıkan, 2001). Şiddet gören bireylerin, şiddet uygulama eğiliminde oldukları söylenebilir.

Katılımcıların yarısından fazlası, aile içinde çoğunlukla sözel şiddet ve sırasıyla fiziksel ve duygusal şiddet görüldüğünü belirtmişlerdir. Bunun yanında, aile kurumuna en fazla zarar veren şiddet türünün özellikle fiziksel şiddet olduğu, bunu sırasıyla duygusal, cinsel, sözel ve ekonomik şiddetin izlediği belirtilmiştir. Arıkan (1999), Ankara'da 15-24 yaşları arasında 545 gençle yaptığı çalışmasında, gençlerin yarıdan çoğu ülkemizde hem sözel hemde fiziksel şiddetin yaygın olduğunu belirtmişlerdir. Farklı meslek gruplarından yetişkinlerin ve gençlerin ülkemizde sözel ve fiziksel şiddetin yaygın olduğu görüşünde oldukları söylenebilir.

Çalışmada katılımcılar, aile içi şiddeti daha çok erkeğin uyguladığını belirtirken, şiddet görenin ise kadınlar olduğunu bu durumdan en fazla mağdur olanın ise çocuklar olduğunu ifade etmişlerdir. Elmalı ve arkadaşları (2011), ebe ve hemşirelerin aile içi fiziksel şiddete bakış açılarını inceledikleri çalışmalarında hemşire ve ebelerin dörtte birinin aile içi şiddet gördüklerini belirlemiştir. Dünya üzerindeki kadınların yarısı eşlerinden şiddet görmektedirler. Ayrıca Tezel Şahin ve Özyürek (2014) üniversite öğrencileriyle yaptıkları çalışmada, üniversite öğrencilerinin %49,8'nin aile içi şiddetin erkeklerden, %25,2'sinin aile büyüklerinden, bunu sırasıyla kadınlar, mahalle baskısı ve çocuklardan kaynaklandığını düşündükleri bulunmuştur. Arıkan da çalışmasında (1999) gerek sözel gerekse fiziksel şiddete başvuranların erkek olduğunu belirtmiştir. Bu tür şiddet ortamlarının çocuklar üzerindeki olumsuz etkileri de oldukça önemlidir. Çocuklarda kişilik ve davranış bozukluklarına neden olabileceği, ayrıca model olarak şiddete yöneleceği düşünülebilir. Aile içinde yaşanan öfke ve saldırganlık içeren davranışlara çocuklar ya kendileri doğrudan maruz kalmakta ya da aile içinde ortaya çıkan şiddete tanık olmaktadır. Çocukların, gerek anne baba arasında ortaya çıkan öfke ve saldırganlığa tanık olmaları ya da aile içerisinde öfke ve saldırganlığa doğrudan maruz

kalmaları, örselenmeleri durumunda, gerekse ebeveynlerin öfke ve saldırganlık nedeniyle boşanmaya karar vermeleri durumunda ortaya çıkan olumsuzluklardan doğrudan etkilendikleri söylenebilir (Kaymak Özmen, 2004). Günümüzde en yaygın rastlanan şiddet türü erkeğin kadına ve ebeveynin çocuğa yönelttiği şiddettir. Çocuğa yönelik şiddet, aynı zamanda meşru görülen bir şiddet biçimidir (Aile Araştırma Kurumu, 1998). Çocuklar evdeki şiddete doğrudan kendileri maruz kalmaları dahi şahit oldukları şiddet onları içten yaralamaktadır (Özgentürk, Karğın ve Baltacı, 2012). Çocukların yaşamının bir döneminde aile içinde şiddet gördüğünü ve şiddete tanık olduğunu gösteren birçok çalışma bulunmaktadır (Ayan, 2007; Battaloğlu vd., Deveci vd., 2008; 2013; Kanbay vd., 2012). Veriler, şiddetin özellikle beş yaşın altındaki çocuklarda daha fazla ölüme neden olduğunu, binlerce çocuğun mağdur olduğunu göstermektedir. Şiddete maruz kalan ebeveynin çocuktan yardım istemesi, çocuğun taraf tutmasını istemesi veya diğer ebeveyni kötülemesi gibi durumlar çocuğun duygusal gelişimini ciddi ölçüde bozabilir. Yetişkinlik dönemine gelindiğinde, suçluluk psikolojisi altında olan ve ilgili ilgisiz birçok durumda kendini sorumlu tutan ve suçlayan, psikolojik sorunları olan bir insan ortaya çıkabilir (Çoban, 2012; Frias-Armenta, 2002; Yanikkerem ve Arıkan, 2001).

Çalışmada aile içindeki şiddetin aile bireyleri arasında başta sevgisizlik ve saygısızlık olmak üzere olumsuz duygulara neden olduğu, şiddet uygulayanın çoğunlukla pişmanlık duyduğu belirtilmiştir. Katılımcıların ancak %63,38'i aile içinde şiddetle karşılaşıldığında müdahale edilmesi gerektiğini ifade etmişlerdir. Aile içi ilişkilerin resmi mercilere bildirilmesi, toplumsal normlarla örtüşmemekte, hatta zaman zaman bildirimde bulunan kadın açısından namus cezasına çarptırılma ile sonuçlanabilmektedir (Şenol ve Yıldız, 2013). Toplumsal ve kültürel yapı, bireylerin davranışlarını şekillendirmede etkilidir. Başkalarının aile içine müdahalesi yanlış olarak değerlendirilebilir veya müdahale eden kişinin de zarar göreceği düşünülebilir. Aile içi şiddet; yaş, eğitim, din, sosyo-ekonomik statü, etnik ve kültürel kimlik gözetmeksizin her sosyal grup içerisinde görülebilmektedir. Maalesef, toplumda aile içi şiddet, kadına ve çocuğa karşı şiddetin; ailenin bir iç meselesi olduğu, dışarıdan müdahalenin bu sorunu çözmekten çok daha da kötü bir hale getireceği, daha çok ekonomik olarak zayıf ve eğitim seviyesi düşük kişiler arasında görüldüğü inancı yer almaktadır. Bu nedendir ki sorun yeterince gündeme getirilememiştir (Özgentürk vd, 2012). Aile içi şiddetin önlenmesi için ise, katılımcıların %81,69'u eğitimin gerekli olduğunu belirtmişler, caydırıcı cezai yaptırımlar ise daha sonraki sırada yer almıştır. Bunun yanında katılımcılar, şiddetin tek taraflı bir olgu olmadığını ve tetikleyen etmenlerin göz önünde bulundurulması gerektiğini belirtmişlerdir. Tezel Şahin ve Özyürek (2014), üniversite öğrencileriyle yaptıkları çalışmada, öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun, aile içi şiddetin önlenmesinde ilk sırada toplumun eğitimini, ikinci sırada ise evlilik öncesi bireylerin eğitiminin gerekli olduğu görüşünde olduklarını belirlemişlerdir. Çoğu kimsenin farkında olmadığı bir yasal değişiklik 1998'de kabul edilen, resmi adıyla "Ailenin Korunmasına dair 4320 sayılı Kanun" adını taşıyan, aile içi şiddeti engellemeye yönelik uygulamadır. Türkiye'de 1998'de bu konudaki yeni düzenleme yapıldığı kadar, aile içinde kocasından dayak yiyen bir kadının yapabileceği tek şey sağlık raporu alıp polise veya savcıya şikâyetinde bulunmaktır ve mahkeme ikna olursa dayak atan koca cezalandırılmaktadır. Bu pek çok kadın açısından aslında pratik bir çözüm değildir, çünkü genelde eve parayı dışardan getiren erkektir ve bir kadının kendisine dayak atan kocasını hapse attırması kendisi ve çocukları için doğru bir çözüm olamamaktadır. Bu nedenle pek çok kadın Türk Ceza Kanunu'nda böy-

le bir maddenin varlığından haberdar olsa bile bunu uygulamayı seçmemektedir. Yeni düzenlemeyle altı ay süresince kocanın evin ya da kadının işyerinin belirli bir metreden daha yakınına gelmesi yasaklanmıştır. Uzaklaştırma emri yanında belirli bir nafaka ödeme kararı da alınabilmektedir. Kanunun uygulandığı ülkelerde yapılan araştırmalar aile içi şiddeti engelleme konusunda böyle bir kanunun son derece etkili olduğunu ortaya koymaktadır (İlkkaracan Ajas, 2007).

Aile içi şiddet, aslında mağdur olan bireyleri değil tüm toplumu ilgilendiren ve etkileyen bir sorundur. Aile içi şiddet üzerinde bireylerin mesleğinin önemli bir etkiye sahip olduğu söylenebilir. Bireylerin meslekleri, onların yaşamını oldukça yakından ilgilendirmektedir ve mesleğin güçlükleri ile baş edebilecekleri şekilde desteklenmeleri önem taşımaktadır. Özellikle güvenlik alanındaki meslek kurum ve kuruluşlarının çalışma koşullarını düzenleme, bireylerin stres düzeylerini etkileyecek durumları belirleyerek iyileştirici çalışmalar yapmaları önerilebilir. Bu durumda çalışanlara iş güvenliği konusunda destek olunabilecek önlemler alınabilir. Yaşam şartlarının iyileştirilmesinin, hemen her ülkenin sorunu olduğu söylenebilir. Gerek işsizlik veya gelir düzeyi konusunda iyileşmenin olabilmesi için, gerekse öfke gibi olumsuz duyguların kontrolü için bireylerin eğitiminin önemli olduğu söylenebilir. Kişinin kendine yönelttiği olumsuz tutumlar, iki kişiyle başlayan şiddet eylemleri bugün aileyi yarın toplumu, bir başka gün toplumlar arası savaşılar varan şiddet eylemlerinin sorumlusudur. Çocukluktan yaşlılığa her birey için, her türdeki şiddetin önlenmesine yönelik toplumsal farkındalık oluşturma çalışmaları yapılması önemlidir. Kadın, erkek veya çocuk olarak insana saygı temasının vurgulanmasının önemli olduğunu vurgulayıcı kamu spotları ile konu hakkında geniş kitleler üzerinde duyarlık geliştirilebilir. Tüm insanlığı bir şekilde olumsuz yönde etkileme gücüne sahip şiddet gibi önemli bir olgunun önlenmesinde, bireylerin çocukluk döneminden itibaren hayatının her döneminde kendisiyle ilgili olumlu duygular geliştirmesi için olumlu insan ilişkilerini geliştirici eğitimsel uygulamalara dahil edilmesi, huzur ve güvenli bir ortamda yaşamını devam ettirebilmesi için toplumdaki her birey ve kurumun çaba göstermesi önemli görünmektedir.

5. Kaynaklar

- Anderson, G. S., Litzenberger, R. ve Plecas, D. (2002). Physical Evidence of Police Officer Stress, Policing: An International Journal of Police Strategies and Management, 25, 399-420.
- Ankan, F. (1999). Kadına Yönelik İstismar ve Sosyal Hizmet Müdahalesi, Prof.Dr. Sema Kut'a Armağan Yaşam Boyu Sosyal Hizmet. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Sosyal Hizmetler Yüksekokulu Yayın No:004.
- Ayan, S. (2007). Aile içinde çocuğa yönelik şiddet. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Cumhuriyet Üniversitesi, Sivas.
- Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu. (1998). Aile İçinde ve Toplumsal Alanda Şiddet, Ankara: T.C. Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu Başkanlığı Yayınları, no:113.
- Battaloğlu İnanç, B., Çiğçi, S. ve Değer, V. (2013). Mardin İli İlköğretim Okulu Öğrencilerinin Fiziksel Şiddete Maruziyetleri ve Yaklaşımları, Türk Pediatri Arşivi Dergisi, 221-234.
- Cooper, C. L., Davidson, M. J. ve Robinson, P. F. (1982). Stress in The Police Service, Journal of Occupational Medicine, 24, 30-36.

- Çoban, A. (2012). Aile İçi Şiddet, (http://www.adnancoban.com.tr/c_aile_ici_siddet.html, 2014, Eylül 26).
- Davidson, M. M. ve Canivez, G. L. (2012). Attitudes toward Violence Scale: Psychometric Properties with a High School Sample, *Journal of Interpersonal Violence*, 27(18), 3660-3682.<http://jiv.sagepub.com>.
- Deveci, H., Karadağı, R. ve Yılmaz, F. (2008). İlköğretim Öğrencilerinin Şiddet Algıları, *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, www.Esosder.org, 7(24), 351-368.
- Elmalı, F., Kaya Erten, Z., Zincir, H., Özen, B. ve Balcı, E. (2011). Hemşire ve Ebelerin Aile İçi Fiziksel Şiddete Bakış Açıkları Maruziyetleri, *Sağlık Bilimleri Dergisi*, 20(1), 39-47.
- Emanetoğlu, K. H. (2006). Şiddet öğelerinin algılanması ve öğrenilmesinde işitsel ve görsel uyaran olarak televizyonun rolü. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Üniversitesi, İstanbul.
- Frias Armenta, M. (2002). Long-term Effects of Child Punishment on Mexican Women: A Structural Mode, *Child Abuse & Neglect*, 26, 371-386.
- Glesne, C. (2012). Nitel Araştırmaya Giriş (Çev. Ed. A. Ersoy ve P. Yalçınoğlu). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Güler, N., Tel, H. ve Özkan Tuncay, F. (2005). Kadının Aile İçi İçinde Yaşanan Şiddete Bakışı, *Cumhuriyet Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi*, 27(2), 51-56.
- International Association of Chiefs of Police (IACP). (2003). Domestic Violence By Police Officers: A Policy of the IACP Police Response to Violence Against Women. (<http://www.theiacp.org/Police-Response-to-Violence-Against-Women>, 2014 Aralık 11).
- İlkkaracan Ajas, İ. (2007). Türkiye'nin Dönüşüm Sürecinde 1980'lerden Bu Yana Kadın Hareketi, (http://www.obarsiv.com/pdf/ipek_ilkkaracan.pdf, 2014, Eylül 26).
- Johnson, L. B. (1991). On the Front Lines: Police Stress and Family Well-Being, Hearing before the Select Committee on Children, Youth, And Families House of Representatives: 102 Congress First Session, May 20, pp.32-48. Washington D.C.: Government Printing Office.
- Kanbay, Y., Işık, E., Yavuzaslan, M. ve Keleş, S. (2012). Hemşirelik Öğrencilerinin Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetle İlgili Görüş ve Tutumlarının Belirlenmesi, *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 1(2), 107-119.
- Kaymak Özmen, S. (2004). Aile İçinde Öfke ve Saldırganlığın Yansımaları, *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 37 (2), 27-39.
- Krahé, B., Bieneck, S. ve Moller, I. (2005). Understanding Genderand Intimate Partner Violence from an International Perspective. *Sex Roles*, 52 (11/12), 807-827.
- Neidig, P. H., Russell, H. E. ve Seng, A. F. (1992). Inter-spousal aggression in law enforcement personnel attending the FOP, *FOP Biennial Conference*, National Fraternal Order Police Journal, Fall/Winter, 25-28.
- Özaltın, G. (2001). Aile içi şiddetin önlenmesinde ve ruh sağlığının korunmasında aileye yönelik hizmetlerin önemi. 1.Ulusal Aile Hizmetleri Sempozyumu (2000'li Yıllarda Aile Hizmetleri), ss. 108-114. 9-11 Mayıs, Ankara.
- Özerkmen, N. (2012). Toplumsal Bir Olgu Olarak Şiddet, *Akademik Bakış Dergisi*, 28, 1-19.
- Özgentürk, İ., Karğın, V. ve Baltacı, H. (2012). Aile İçi Şiddet ve Şiddetin Nesilden Nesile İletilmesi, *Polis Bilimleri Dergisi*, 14(4), 55-77.
- Page, A. Z. ve İnce, M. (2008). Aile İçi Şiddet Konusunda Bir Derleme, *Türk Psikoloji Yazıları*,

- 11(22), 81-94.
- Stewart, D. E., Robinson, G. E. (1998). A Review of Domestic Violence and Women's Mental Health, Archives Of Women's Mental Health, 1, 83-89.
- Şenol, D. ve Yıldız, S. (2013). Kadına Yönelik Şiddet Algısı-Kadın ve Erkek Bakış Açılıyla. Ankara: (MÇD) Mutlu Çocuklar Derneği Yayınları.
- Tezel Şahin, F., Özyürek, A. (2014). Üniversite Öğrencilerinin Aile İçi Şiddete Bakışı, Akademik Bakış Dergisi/Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi, Sayı:40, 352-370.
- Tjaden, P. ve Thoennes, N. (2000). Full Report of the Prevalence, Incidence, and Consequences of Violence against Women, Findings from the National Violence Against Women Survey, NCJ 183781. U.S. (<http://www.menweb.org/battered/NVAWfull2000.pdf>, 2014, Eylül 26).
- Vahip, I., Doğan Aşşargil, Ö. (2006). Aile İçi Fiziksel Şiddet ve Kadın Hastalarımız, Türk Psikiyatri Dergisi, 17(2), 107-114.
- WHO (World Health Organization) .(2002). World Report on Violence and Health: Summary. Geneva. (http://www.who.int/violence_injury_prevention/violence/world_report/en/summary_en.pdf, 2014, Eylül 26).
- Yaman Efe, Ş. ve Ayaz, S. (2010). Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet ve Kadınların Aile İçi Şiddete Bakışı, Anadolu Psikiyatri Dergisi, 11, 23-29.
- Yıldırım, A. (1999). Nitel Araştırma Yöntemlerinin Temel Özellikleri ve Eğitim Araştırmalarındaki Yeri ve Önemi, Eğitim ve Bilim, 23 (112), 7-17.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2006). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri (6. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Extended Abstract

Purpose: *Domestic violence can be defined as “endeavoring an individual's life, body, psychological integrity, or freedom by using force”. Domestic violence is a serious matter which humanity has ever faced because of the social and legal consequences it causes. In this study it is aimed to analyse the views of individuals in different occupations to professional-violence relations and domestic violence.*

Method: *This study is an example of descriptive survey model and it has been designed as a qualitative research. Target population of the study has been composed of 71 persons in total, 22 of which are medical staffs, 28 of which are law enforcement officials, and 21 of which are academicians, and they are all chosen randomly and volunteer. In accordance with the purpose of the study, semi-structured interview form has been developed by the researchers. In the process of analysis, the answers on the interview program have been coded and saved by SPSS 22.0 program. Percentage and frequency distributions of the quantitative data have been constructed and qualitative data have been analysed using content analysis method.*

Findings: *It has been deduced that 54,93% of the target population state that people like police or soldiers working in security service are more prone to violence. Concerning the impact of the occupation on domestic violence, when 60,56 of the target population claims that occupation has medium effect on domestic violence, 22,54 of the target population claims that it is extremely influential on domestic violence. As for the question about the types of violence affected by occupation, out of total target group, 39,44% of which points out verbal violence, 33,80% of which points out physical violence, 14,08 of which points out economic violence, and 12,68% of which points out emotional violence. As a response to the question*

“What do you think as the most inciting factor for domestic violence?”, 39,44% of the target population has stated low income as a reason for domestic violence. What type of violence is more common in families is pointed out as verbal violence by 52,11% of the target population; as physical violence by 28,17% of the target population; and as emotional violence by 19,72% of the target population. Moreover, for the more damaging type of violence, 49,29% of the target population point at physical violence, and while for 9,86% of the target population it is verbal violence, it is the economic violence more damaging for the individual and the family according to 8,45% of the target population. In general the individuals working in different occupations in the target group have stated that it is mostly males (97,18%) who use violence in family. It is also stated that especially women (81,69%) are the ones who are exposed to violence. It stands out that the ones who are damaged more are the children (81,69%) and they are followed by women (18,31%). It is stated that it is likely to experience all together many of negative feelings such as lovelessness, disrespectfulness, revenge and hatred, unhappiness and insecurity, anxiety. Respecting the timing of interference, when 63,38% of the target population have stated that they believe in the necessity of taking action immediately; that 19,72% of the target population believe in the necessity of taking action on demand; and that 12,68% of the target population believe in the necessity of taking action only when complained. Among the ways of taking measures of domestic violence, educations has been placed on the top and increasing the severity of punitive sanctions has been taken the second place.

Conclusion and Discussion: In this study it has been specified that more than half of target population believe in potential tendency to violence of the people like police or soldiers working in security service; that most of the target population think that occupation has medium or high effect on domestic violence; and that the types of violence affected by occupation could be verbal, physical, economic and emotional respectively. Paramedics and security officers are in the occupational group who work any time of a day. Some of the factors establishing on environment making way for violence on behalf of police can be counted as such: Hour of work and uncertain shift hours, strict hierarchical structure, likelihood of exposure to violence, time-sensitive missions, authoritative and paramilitary communication with superiors, busy pace and high bureaucracy, stylemark organization structure. Failure in solving problems results in deterioration or domestic violence in all likelihood. Violence is one of the most important problems of modern-day society. The most common type of violence is the violence used to women by men and the violence used to children by mothers. Violence against children is also legitimate kind of violence. Witnessing domestic violence between parents or the people who have family roles in the house where children should feel in safe adversely affects emotional development of the children. The studies done for evaluating the impact of Social Learning Theory on domestic violence have indicated that the children who have been exposed to violence or have witnessed it use violence in the years ahead more than the people who have never been exposed to violence.

Domestic violence is a problem concerning not only to aggrieved party but also to the whole society. It can be said that occupation has an important effect on domestic violence. Occupations of the individuals are of a particular concern to them. It may cause negative feelings depending on if you get satisfaction of your job or it is the source of stress. It may be suggested for every one who has used violence, has witnessed it or has been affected by violence should get training concerning this issue. It seems quite important that every individual and institution in the society should make an effort to be involve in educational applications improving human relations in every step of life since childhood and to lead a happy life so that we can prevent domestic violence that somehow has the influence of affecting the whole humanity.